

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Sociale effecten in de m.e.r.- praktijk van Nederland

Geert Draaijers
VVM-bijeenkomst 29 november 2022

Handreiking voor de m.e.r.-praktijk

Sociale effecten in milieueffectrapportage

Handreiking

Auteurs

- Geert Draaijers, Gijs Hoevenaars, Heleen Boerman (Commissie m.e.r.)
- Abel Knipping, Jacobine Ritsema (Witteveen & Bos)
- Nynke Schaap (Arcadis)
- Hugo Woesthuis (RHDHV)
- Lara Mottee (Univ. Groningen)

Waarom een handreiking?

Steeds meer gemeenten en provincies willen sociale effecten meenemen in milieueffectrapportage

Meer brede en integrale effectbepaling en -beoordeling past bij gedachtengoed Omgevingswet (MER->OER)

Inzicht in sociale effecten kan plan beter maken en zorgen breder gedragen besluit

In veel landen is gecombineerd sociaal- en milieueffectrapport gebruikelijk

Wat zijn sociale effecten?

Vanclay et al. (2015)

- Manier van leven
- Cultuur, normen en waarden
- Gemeenschap
- Politieke systemen
- Omgeving
- Mentaal en sociaal welzijn
- Persoonlijke bezittingen
- Angsten en ambities

Internationale en Nederlandse m.e.r.-praktijk

Internationaal

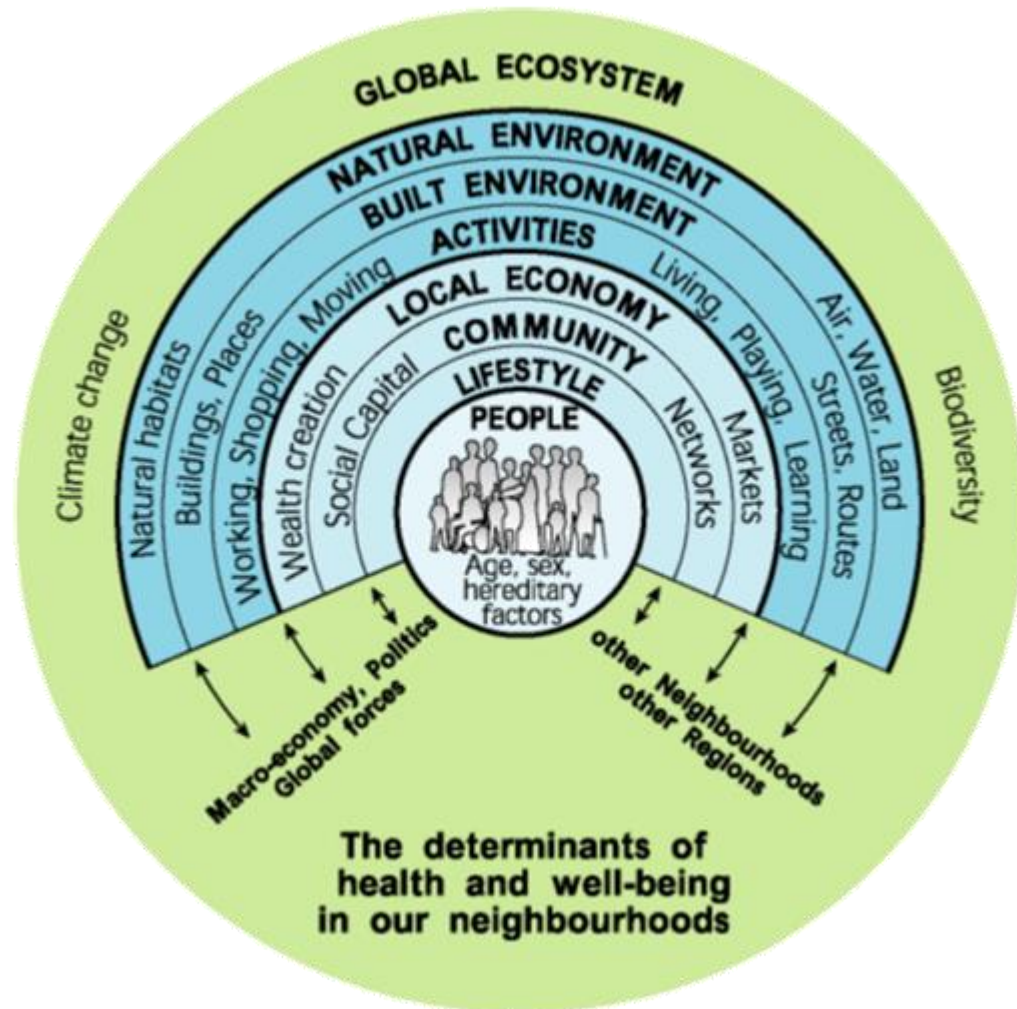
- Brede definitie van sociale effecten, bijv. conform indeling Vanclay et al. (2015)

Nederland

- Vooral sociale effecten gerelateerd aan gezonde leefomgeving
 - Gezondheid wettelijk verplicht thema in m.e.r.
 - Bevorderen gezondheid één van de hoofddoelen Omgevingswet
 - Er moet meer verbinding komen tussen fysieke en sociale beleidsdomein (Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024)

Definitie gezonde leefomgeving RIVM

Een leefomgeving

- die als prettig wordt ervaren;
- die uitnodigt tot gezond gedrag
- waar druk op gezondheid zo laag mogelijk is

Dus een leefomgeving die.....

- schoon en veilig is
- uitnodigt tot bewegen, spelen en sporten
- fietsen, wandelen en OV-gebruik stimuleert en zorgt voor goede bereikbaarheid
- er voor zorgt dat mensen elkaar kunnen ontmoeten
- rekening houdt met behoefte toekomstige bewoners en kwetsbare bevolkingsgroepen
- een goede milieukwaliteit heeft
- voldoende groen, natuur en water en aandacht voor klimaatadaptatie heeft
- gezonde en duurzame woningen heeft
- een aantrekkelijke en gevarieerde openbare ruimte heeft
- een gevarieerd aanbod van voorzieningen heeft

Wanneer sociale effecten onderzoeken?

- Als leefomgeving belanghebbenden ingrijpend wijzigt
- Als bevolking sterk varieert qua leeftijd, sociaaleconomische of culturele achtergrond
- Bij grote weerstand tegen plan of project

Hoe krijg je zicht op sociale effecten?

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

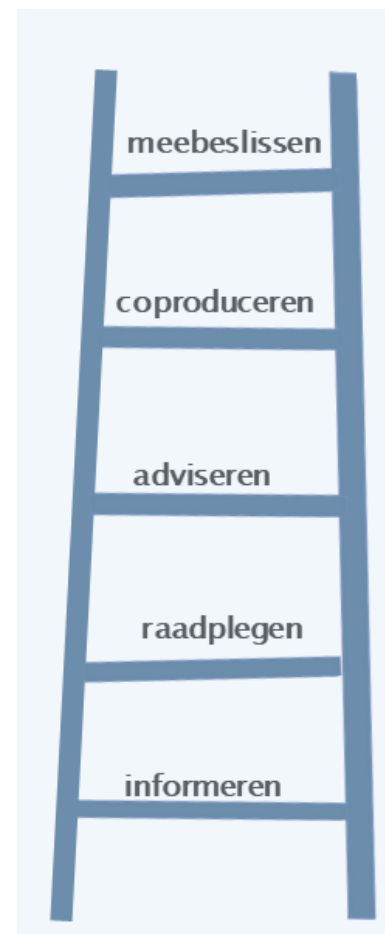
- Via openbaar beschikbare data bij bijv. CBS, SCP, GGD, KvK, Leefbaarometer, Nationale monitor duurzame gemeenten, wijkraden en welzijnswerk
 - Leeftijdopbouw
 - Opleidingsniveau
 - Economische activiteiten
 - Werkloosheid
 - WOZ-waarde van woningen
 - Gezondheidssituatie
 - Aan- of afwezigheid van faciliteiten
 - etc.

Hoe krijg je zicht op sociale effecten?

Effecten van plan of project

- Via modelmatige of op expert judgement gebaseerde effectbepaling
- Door met belanghebbenden 'in gesprek' te gaan
 - Interviews
 - Enquêtes
 - Joint fact finding
 - Focusgroepen
 - Formele zienswijzeprocedure
 - Burgerwetenschap

Sociale effecten in de huidige m.e.r-praktijk

- In 25% van MER'en is er nu aandacht voor sociale effecten
- Vooral bij omgevingsvisies en gebiedsontwikkelingen
- Focus ligt op deelaspecten van sociale effecten
 - Stimuleren van ontmoeten en bewegen
 - Toegankelijkheid van voorzieningen
 - Sociale veiligheid
 - Gevolgen voor verschillende / kwetsbare bevolkingsgroepen
 - Beleving van de leefomgeving
 - Gevolgen voor opleiding en werkgelegenheid

Stelling

Sociale effecten moeten altijd onderdeel zijn van een m.e.r./MER

